

Szöveges beszámoló az MTA Könyvtár és Információs Központ 2014. évi tevékenységéhez

1. Az alapító okiratban meghatározott feladatok megvalósulása

A könyvtár alaptevékenységéhez kapcsolódóan

Egy országos program (MANDA) szervezésében és finanszírozásával az első negyedévben 3 főt, az év további részében 2 fő **közfoglalkoztatott** munkatársat alkalmaztunk. Szervezett keretek között biztosítjuk az **önkéntesek** foglalkoztatását, 2014-ben a Keleti Gyűjtemény élen járt e lehetőség kiaknázása terén. Egy fő **fiatal kutatói ösztöndíjjal** került munkatársaink sorába, aki egy régi és feltáratlan állományrész, a Nemzeti Casino könyvtárának rekonstruálását és feldolgozását végzi.

Külső cég (EULine) megbízásával zajlik a szakmai munkafolyamatok monitorozása, leírása, az egymásra épülés és a kapcsolódási pontok meghatározása, az esetleges átfedések kiszűrése és a hagyományos és modern könyvtári tevékenységi körök egységes rendszerbe foglalása.

Az alaptevékenység részletes adatai a 3. pontban találhatóak.

Az akadémiai költségvetési szervek könyvtárainak szakmai segítése, felügyelete:

A Kötészet új helyen, (XI. ker. Etele út 59-61.) olcsóbb fenntartási költségek mellett folytatja működését. Kötészetünk piaci ár alatt vállalja a kutatóintézetek számára a folyóiratok, könyvek kötését. 2014-ben egy kutatóintézet vette igénybe ezt a szolgáltatást, közel 600ezer Ft értékben köttetett folyóiratokat.

2014. nyarán önként jelentkezés alapján vállaltuk a külföldi folyóiratok közbeszereztetését. Négy kutatóintézettel együtt 2015-re összesen 416 ezer Euró értékben vásárolunk nyomtatott és elektronikus folyóiratokat.

Közfeladatok ellátása: Elektronikus Információs szolgáltatás (EISZ), a Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT), továbbá a REAL (Repository of the Academy's Library) működtetése

2014-ben bevezettük az elektronikus publikációk nemzetközi azonosító rendszerét, a DOI alkalmazását. Az MTA KIK belépett a DataCite és a CrossRef DOI ügynökségekbe. Összesen 296 db DOI azonosítót adtunk ki (259 DataCite és 37 CrossRef) 10 szerződött partnerünknek van saját DataCite prefixe, 10 szerződött partnerünknek CrossRef prefixe, valamint az MTA KIK-nek is 1-1 mindkét szervezetnél.

Az MTMT keretében felállt a repozitórium minősítő bizottság, amelynek célja, hogy az MTMT olyan hazai teljes szövegű tartalmakra hivatkozzon, amelyek hitelesek, jó bibliográfiai leírásokkal rendelkeznek és hosszú távon biztonsággal elérhetőek (különös tekintettel a PhD dolgozatokra vonatkozó törvényes kötelezettségre). 2014-ben közel 20 repozitórium gyűjteménynek adott ki ideiglenes vagy teljes minősítést (<https://www.mtmt.hu/minositett-repozitoriumok>) a bizottság.

A REAL repozitórium fejlesztése MTA infrastruktúra pályázatból lehetővé tette, hogy digitalizált tartalmaink nagy mennyiségben bekerüljenek az elektronikus könyvtárba és meta-adatok

segítségével könnyen kereshetőek legyenek. Ez a program szorosan kapcsolódik az MTA elnöke által kiadott Open Access mandátum érvényesítéséhez. Az MTA KIK részt vesz a Paster4OA EU projektben, ami az Open Access politikák összehangolását hivatott elősegíteni.

A Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT) publikációs adatbázis szolgáltatások országos kiterjesztése a megismételt közbeszerzési eljárást követően sikeresen lezárult, a TÁMOP pályázat (TÁMOP 4.2.5.A-11/1-2012-0001 részeként. MTA támogatással megvásároltuk a Thomson & Reuters InCite adatbázisát (79 millió Ft) az idéző adatokkal együtt, így biztosítva az adatok legális felhasználását az MTMT adatbázisban.

Az EISZ működéséről, éves szakmai teljesítéséről önálló beszámoló szól.

2. A kiemelkedő jelentőségű programok és feladatok ismertetése

Ebben az évben közel 24,5 millió Ft támogatást nyertünk az MTA Infrastruktúra pályázatain. Így 85 ezer további rekord kerül be az online katalógusba (OPAC) és válik kereshetővé távoli eléréssel is az Interneten 2015. II. félévétől. Ezt a munkát folytatni kívánjuk az Akadémiai Könyvtár és a kutatóintézeti könyvtárak teljes állományának feldolgozásával.

2014-ben közel 25 millió Ft állt rendelkezésre digitalizálásra. Ez az összeg lehetőséget biztosított az MTA és az Akadémiai Könyvtár kiadványainak digitalizálására, ami 800ezer oldalt jelent.

A Külügyminisztériummal kötött megállapodás alapján a *Kelet magyar kutatói* c. utazó kiállítás és a hozzá kapcsolódó kiadvány elkészítése az év kiemelkedő programja volt. A 7,3 millió forint költségvetésű projekt keretében a kiállítás tablói magyar és angol nyelven készültek, a kiadvány pedig hat nyelven (magyar, angol, orosz, kínai, arab és török) jelent meg. A kiállítás bemutatójára 2014. június 5-én került sor a Külügyminisztériumban.

A török kulturális emlékek megóvását, helyreállítását támogató Török Fejlesztési Ügynökséggel (Türk İşbirliği ve Kooperasyon Ajansı, TİKA) folytatott sikeres együttműködés keretében a török fél a Keleti Gyűjtemény török kéziratainak digitalizálása céljából mintegy tízmillió forint értékű korszerű könyvszkennert beszerzését finanszírozta a Könyvtár számára. Így megkezdődött a török kéziratkinckes szkennelése.

NKA pályázatból megvásároltuk Arany János leveleit (2 millió Ft), Ruffy Péter hagyatékát (2,2 millió Ft) valamint lehetőség nyílt állományvédelmi eszközök beszerzésére is.

A Lukás Archívum anyagának feltárása, kutathatóvá tétele érdekében megállapodás jött létre az MTA KIK és a Bécsi Egyetem Institut für Vergleichende Sprach-, und Literaturwissenschaft között. Egy EU program előkészítése zajlik.

A Goethe Intézet közbenjárásával egy németországi civil ajándékozás révén 1822 kötetes Goethe gyűjteményt kapott a Könyvtár.

Az eFestival 2014 pályázatán "Kultúra" kategóriában 2. helyezést ért el a Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye ["...mennyi szellem, mennyi őserő." Százötven éves Az ember tragédiája](#) honlapja.

3. A szakmai tevékenység táblázatos összefoglalása

Könyvtári állomány	A tárgyévben beszerzett	Állomány 2014. december 31-én
Könyv és bekötött, tékázott folyóirat (<i>kötet</i> ,	10 647	1 569 215
Kartográfiai dokumentum (<i>db</i>)	0	1 141
Hangdokumentumok (<i>db</i>)	0	72
Képdokumentum (<i>db, tekercs</i>)	0	33 319
e-könyv (<i>db</i>)	0	700
Elektronikus (digitális) dokumentum (<i>db</i>)	25	885
Egyéb dokumentum (<i>db</i>) <i>kézirat</i>	19 812	816 127
Összesen: (1-7.)	30 484	2 421 459
Érték (<i>ezer Ft</i>)	125 096	
Áll. gyarap. KIFIZETETT SZÁMLÁK alapján (<i>ezer</i>	99 640	

Kurrens folyóiratok				
Nyomtatott	formában	A címek (féleségek) száma <i>összesen</i>		1919
		A példányok száma <i>összesen</i>		1982
Digitális		A címek (féleségek) száma <i>összesen</i>		19 639
Könyvtárhasználat				
Használó (<i>fő</i>)	Regisztrált használó		6637	
	a Regisztrált használóból újonnan regisztrált		1480	
	Aktív használó		4804	
Használat	Használatok (<i>alkalom</i>)	Személyes (helybeni) használat <i>összesen</i>		48 370
		Internet az <i>Összes személyes használatból</i>		19 262
		Távhasználat	telefon, fax, e-mail	5434
	OPAC, honlap		943 970	
	Kölcsönzött dokumentum (<i>db</i>)		163 898	
Elektronikus formában kölcsönzött dokumentum (<i>db</i>)		33 984		
Közvetlenül helyben használt dokumentum (<i>db</i>)				14 980
Könyvtárközi kölcsönzés	Beérkezett kérés		1535	
	Adott dokumentum (<i>db</i>)	Eredetiben		542
		Másolatban	Nyomtatott formában	0
			Elektronikus	918
	Küldött kérés		925	
	Kapott dokumentum (<i>db</i>)	Eredetiben		808
		Másolatban	Nyomtatott formában	9
Elektronikus			51	
A referenz kérdések száma				3 500

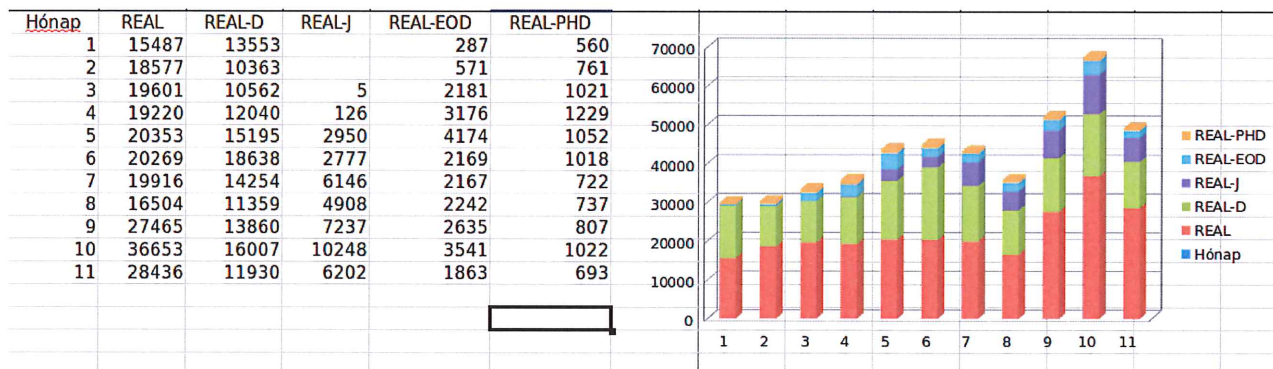
Rendezvények	Rendezvények száma		Részvevők száma	
	1.		2.	
Kiállítások	4		5436	
Agora, használóképzés, biblioterápia, egyéb	70		1607	
Összesen (1–2.)	74		7043	
Ebből használóképzés	39		720	

Levéltári adatok számokban:

A levéltár évi gyarapodása (2014)	A levéltár teljes állománya 2014. dec. 31-én
iratfolyóméter (ifm)	iratfolyóméter (ifm)
72,12 ifm	3494,29 ifm

Kutató	Kutatási alkalom+ ügyfélszolgálat	Kiemelt anyag (raktári egység)	Másolat (oldal)	Írásbeli tájékoztatás
31	174	1227	1754	11

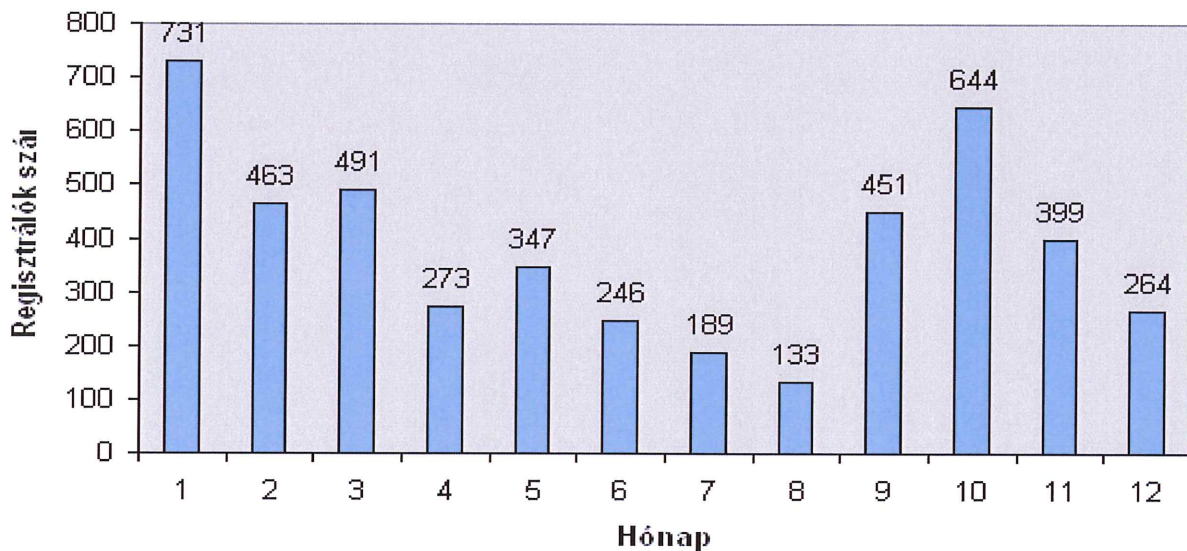
A REAL egyes gyűjteményeinek használati adatai:

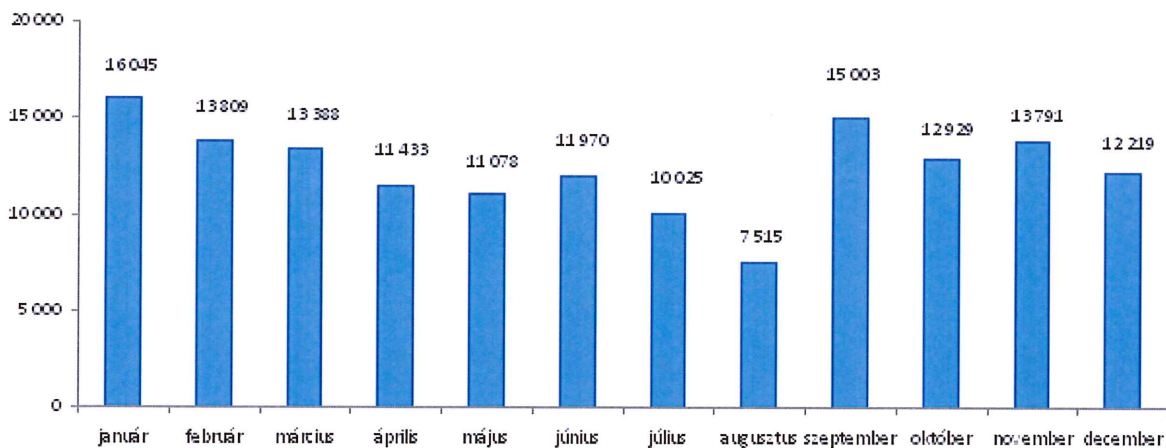
REAL repozitórium 2014 december 31.-én 17200 tételt tartalmazott, kb. 26 GB terjedelemben.

MTMT használati adatok

Szerzői regisztráció

MTMT Portál egyedi látogatók - IP_cím alapján

Az adatok forrása: Google Analytics - 2015.01.15

4. A következő évi szakmai tervek ismertetése

2014. januárjában az MTA elnöksége elfogadta a könyvtár stratégiai célkitűzéseit, aminek két lényegi eleme, hogy az MTA KIK váljék az egész MTA könyvtárává, és az MTA KIK váljék a magyar tudomány dokumentációs és tudományometriai központjává.

E stratégiai célok elérése érdekében 2015-ben az alábbi fő feladatokat kell elvégezni MTA céltámogatásával:

- Szükséges a 2014-ben elkezdett digitalizálási program folytatása, az MTA-hoz kapcsolható folyóiratok és könyvek számítógépre vitelével. A digitalizálást alapvetően pályázati pénzekből lehet végezni, de kis léptékű, házon belül való digitalizálás folytatása is szükséges.
- Retrospektív konverzió – a könyvtár feltáratlan állományának feltárása és kereshetővé tétele az Interneten. Ezt követően célunk a kutatóintézeti könyvtárakkal összefogva, a még nem konvertált művek bevitelére az online katalógusba.

Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT)

Jogszába készül az MTMT működéséről és finanszírozásának rendjéről. Fontos, hogy a TÁMOP program lejártát követően és a jogszabály életbelépéséig találjunk átmeneti megoldást a program finanszírozására, fenntartására, illetve továbbvitelére.

Hibrid könyvtár építése - a papír alapú és az elektronikus könyvtár együttélése

Az elektronikus tartalmak szaporodásával, a digitális anyagok gyűjteménybe rendezésével szükséges az új hibrid könyvtár funkcióit integrálni a hagyományos könyvtári rendszerbe, illetve meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy az egyes elektronikus tartalmak kezeléséhez, az új funkciókhoz milyen szervezeti szerkezeti megoldás a legcélravezetőbb. A REAL repozitórium és a DOI Iroda szervezetbe illesztése, a digitalizálás szervezeti kereteinek meghatározása az év egyik fontos feladata. A munkatársak szakmai továbbképzésére nagy hangsúlyt fektetünk, hogy a hagyományos ismeretekre alapozva felkészülhessünk az elektronikus könyvtár kialakítására, működtetésére.

Építkezéshez, felújításhoz szükséges szakmai előkészületek

Az elmúlt években minden nyáron hosszú zárva tartással kellett távol tartani olvasóinkat, minden évben egy emelet felújítását végeztük, illetve végeztette az LGK. 2015-ben nem tervezünk felújítást, de készülünk a következő átfogó felújítás tervezésére. Célunk, hogy összhangban legyen a Székházfelújítással és a BTK új épületének létrehozásával a könyvtár olvasói és közösségi tereinek átalakítása, felújítása. A tervezés fázisában aktívan részt kívánunk venni annak érdekében, hogy szakmai szempontjaink érvényesülhessenek.

Törökbálinti raktár bővítés

Az LGK a tervezés közbeszerzési eljárását 2014. végén elindította, 2015. második felében kezdődik a kivitelezés és a tervek szerint 2016. nyarán költöztethetjük az állomány meghatározott részeit. Feladatunk 2015-ben a költözés előkészítése, tervezése. A megkezdett selejtezés folytatása, az Akadémiai Kiadó fölőpéldányainak kiejárlása, hasznosítása több fordulóban. Minden esetben a kutatóintézeti könyvtárak prioritást élveznek a válogatás során.

A Kutatóintézeti könyvtárak állományrészeinek elhelyezésére is lesz lehetőség a kibővített raktárban, feladatunk az előkészítés koordinálása.

Budapest, 2015. március 12.

Téglási Ágnes

általános főigazgató-helyettes